

Ook wij hebben een koloniaal verleden.

Vandaag, 30 juni 2020, is het 60 jaar geleden, dat de Belgische kolonie Congo de zelfstandige Democratische Republiek Congo werd. Dat was de aanleiding tot veel geweld, burgeroorlogen, opstandige provincies (Katanga met Patrice Loemoemba). Maar ook de periode daarvoor, de koloniale tijd, is er een van geweld, onderdrukking, schending van mensenrechten en racisme. Wat velen zich niet realiseren of weten is, dat ook onze voorouders vooraan stonden in omstreden gebeurtenissen in de geschiedenis. Alle reden daar ook eens bij stil te staan. Onze stam van D(e)ijck (tak Hamers-van Deijck, tak van der Pieterman-van Deijck) is zijdelings betrokken bij de gebeurtenissen in Congo. Diezelfde tak van Deijck is ook rechtstreeks betrokken bij de wandaden op Atjeh (Sumatra, Nederlands Indië). En om het verhaal meteen maar compleet te maken: de stam Betting (relatie met de stam Post) behoorde eens tot de notabele slavenhouders in Suriname. Laat mij het eens uitleggen.

1. Congo.

De stamvader van de Nederlandse, Middelburgse tak van Deijck, Henri van Dijck (van Deijck nà 1836) vlucht in 1830 (Belgische opstand en onafhankelijkheidsstrijd) met zijn vrouw, Jeanne Catharine Moulaert, en hun kinderen naar Middelburg. Jeanne was een achterkleindochter van Egidius Josephus Moulaert (* Brugge 1698) en Isabella Theresia de Voghele (*Brugge 28.11.1700):

JEANNE CATHERINE MOULAERT

ook: Johanna Catharina ook: Moulard

geboren Antwerpen 10 november 1797

le vingt Brumaire an six de la Republique Française

woont Turnhout

kan niet schrijven (1852)

kantwerkster (1815), huisvrouw

overleden Middelburg 16 juni 1885 (bidprentje en akte 166)

dochter van Bruno Philippus Moulaert, mineur de feux / mijnwerker, en Marie Françoise Josephine Gallot

Datzelfde echtpaar, Moulaert - de Voghele, is ook de oerouders van:

GEORGE BRUNON JOSEPH MARIE MOULAERT

geboren Brugge 19 mei 1875

Ere Reserve Generaal-Majoor en Ere Vice

Gouverneur-Generaal van Belgisch Congo

Groot Officier Orde van de Afrikaanse Ster,

Koninklijke Orde van de Leeuw en Leopold II

Orde, Commandeur Kroonorde, Officier

Leopoldsorde, Oorlogskruis 1914-1918 met 3

Palmen, Herinneringsmedaille van de Afrikaanse

Veldtocht in Zilver, Militair Kruis 1ste Klasse,

Dienstster in Goud met 3 Staafjes,

Herinneringsmedaille van het Eeuwfeest.

Commandeur Danebrog Orde Denemarken en

Legioen van Eer Frankrijk, Honorary Companion

Order of St. Michael and St. George Groot-

Brittannië, Oorlogskruis 1914-1918 Frankrijk

overleden Ukkel (Brussel) 17 september 1958

zoon van Alphonse Moulaert, medicus, en Adèle Julie Vanderghote.

Het is deze man die namens Leopold II zo huis gehouden heeft als de grote kolonisator van Belgisch Congo en daar onder de oorspronkelijke bevolking een terreurbewind uitoefende. Hij werd niet voor niets de onderkoning van Belgisch Congo genoemd.

De relatie tussen Jeanna Catherine en George Brunon Joseph Marie in schema:

I. Egidius Josephus Moulaert ∞ Isabella Theresia de Voghelare

II.A Philippus Josephus Johannes Moulaert
∞ Jonkvrouw Johanna Josepha Maria
de Villa y Castillo

III.A Bruno Philippus Moulaert
∞ Marie Françoise Josephine Gallot

IV.1 **Jeanne Catherine Moulaert**
∞ Henri van Dijck

V.A Pierre van D(e)ijk
∞ Maria Anna Casteleijn

VI.A **Petrus van Deijck** (zie onder Atjeh)
∞ Anna Elisabeth Talboom

Hun (schoon)kinderen: van Deijck, Hamers,
van der Pieterman en Roth

II. B Franciscus Moulaert
∞ Maria Verkein

III.B Jean Charles Moulaert
∞ Isabelle Blondeel

IV.A Jean Brunon Moulaert
∞ Marie Claire van Maele

V.B Alphonse Moulaert
∞ Adèle Julie Vanderghote

VI.B **George Brunon Joseph Marie Moulaert**

2. Atjeh.

Een kleinzoon van Jeanne Catharine was:

PETRUS VAN DEIJCK

Piet

geboren Middelburg 11 augustus 1850

kwartiermeester bij de marine (1876), sergeant bij de
Koninklijke Nederlandse Marine met aanspreektitel
bootsman, sjouwerman (1903)

onderscheiden met het Kruis voor Krijgsverrichtingen met
gesp 1873-1885, met de Atjeh medaille en met de Gouden

Medaille voor 36 jaar (inclusief tropenjaren)trouwe dienst
woont: Middelburg, Den Helder: Walvisstraat 4 en 2,

IJmuiden-Oost: Tussenbeeksweg

overleden Velsen 28 december 1912 04.00 uur wijk E

verspreide woningen 27 (akte 234)

zoon van Pierre van Deijck, machinist, en Maria (Anna)
Casteleijn, beiden wonend te Amsterdam.

Hij heeft jarenlang gevochten met de Nederlandse marine in en
rond Atjeh. Daarbij werden zeer vele slachtoffers gemaakt onder de inheemse, mohammedaanse
bevolking om de koloniale belangen veilig te stellen. Hij was de schoonvader van o.a. Johannes van
der Pieterman en Coen I Hamers en grootvader van Piet, Ben en Coen II Hamers (stam Hamers,
stam Post; tak Hamers-Post I).

3. Suriname.

De stam Post en de voornaam Coen in de stammen Hamers én Post stammen uit de stam Betting.

Een kleinzoon van de eerste Coen (Coenraet Lägeland genannt Betting) was:

COENRAAD DOMINICUS BETTING

gedoopt RK Haarlem 15 maart 1784 (peter en meter Dominicus Verburg en Elisabeth Poor)

apotheker, firmant in "Betting&Heilbron", slavenhouder (zie: manumissie 1863)

Na zijn studie, waarschijnlijk in Amsterdam, is hij naar Suriname getrokken. Dat moet dan tussen 1805 (21 jaar) en 1811 (het jaar van zijn huwelijk). Opmerkelijk is, dat hij een dochter heeft uit 1809. Zij is of geboren in Amsterdam en met haar vader naar Suriname vertrokken, of zij is van Surinaamse afkomst. Hij had een partnerschap met de apotheker Levi Gomperts Heilbron. Hun apotheek werd/wordt genoemd: Betting&Heilbron. In 1850 verblijft hij enige maanden in Amsterdam. Leden van de Commissie tot onderzoek naar de ziekte der melaatsheid en besmettelijke elephantiasis: Apotheker: C.D. Betting (Uit: Surinaamde Almanak voor het jaar 1833)

woont Paramaribo Keizerstraat 217, Keizerstraat A243 (1846); Amsterdam Kerkstraat (1850)

overleden Paramaribo (Suriname) 3 mei 1858 (folio 143)

begraven Paramaribo De Nieuwe Oranjetuin graf 255

zoon van Arnoldus Betting, arts in Haarlem, en Jozina Poor.

Coen was de (half)broer van de bekende en gerespecteerde arts van Santpoort: Johannes Josephus Ludovicus Betting en onderhield nauw contact met hem, getuige het condoleancebericht van 1856.

**** Heden ontving ik de officiële tijding, dat den 3^{den} Mei 1858 te Paramaribo (Suriname) overleed mijn waarde laatst overgebleven Broeder, de Heer C. D. BETTING, in den ouderdom van vijf en zeventig jaren, Apotheker aldaar.**
ZANDPOORT, J. J. L. BETTING,
16 Junij 1858. Genees- Heel en Verloskundige.

De echtgenote van Jan Post, Dorothea Haantjes, was een volle nicht van Coen. Niet voor niets noemen zij hun tweede zoon dan ook Coenraad Albertus. Deze was op zijn beurt de opa van Coen I Hamers (tak Hamers-Post I / tak Post-Haantjes / tak Haantjes-Betting / tak Betting-Harxen).

"Het kan verkeren", schreef de dichter/schrijver, acteur Brederode al in zijn toneelspel: "De Spaanse Brabander". Dat geldt ook voor ons.